

Sygn. akt VIII GC 1451/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2021 roku

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Przemysław Kociński

Protokolant st. sekretarz sądowy Dorota Dąbrowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 listopada 2021 roku w Bydgoszczy

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej
z siedzibą w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5.948,88 zł (pięć tysięcy dziewięćset czterdzieści osiem złotych osiemdziesiąt osiem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 lipca 2021 r. do dnia zapłaty,

II. oddala powództwo w pozostałej części,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.813,60 zł (jeden tysiąc osiemset trzysta sześćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu, wraz z odsetkami, w wysokości ustawowych odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się postanowienia o kosztach zawartego w niniejszym wyroku do dnia zapłaty.

Sędzia Przemysław Kociński

UZASADNIENIE

Powódka A. K., prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...), wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej siedzibą w W. na swoją rzecz kwoty 6.635,32 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że w dniu 25 lutego 2020 roku zawarła z pozwanym umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej potwierdzoną polisa nr (...). Podała, iż przedmiotowa polisa obejmowała odpowiedzialność cywilną przedsiębiorcy prowadzącego działalność konsultingową, zaś pod pojęciem konsultingu należy rozumieć m. in. doradztwo w zakresie uzyskania pomocy finansowej z Unii Europejskiej (dotacje unijne) – wybór odpowiedniego programu, przygotowanie stosownych wniosków o dotację, przygotowanie dokumentów związanych z rozliczeniem inwestycji. Powódka podniosła, iż na podstawie umowy nr (...) z dnia 15 kwietnia 2020 roku świadczyła na rzecz (...) Sp. z o. o. we F. usługę konsultingową polegającą na wypełnieniu wniosku o przyznanie płatności na 2020 rok w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Zaznaczyła, iż płatności w ramach powyższego programu są dotacjami unijnymi, zaś Unia Europejska nie dokonuje wypłat dotacji unijnych bezpośrednio na rzecz rolników, lecz czyni to za pośrednictwem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Powódka wskazała, iż w toku przedmiotowej czynności błędnie ujawniła rodzaj uprawy na działce nr (...), co

doprowadziło do nieuzyskania przez klienta dodatkowej płatności dla roślin wysokobiałkowych, która za rok 2020 wynosiła 724,38 zł/ha. Tym samym jego strata wynosiła 6.635,32 zł (724,38 zł/ha x 9,16 ha). Pozwany w dniu 2 kwietnia 2021 r. wydał decyzję o odmowie wypłaty odszkodowania związku ze szkodą powstałą w dniu 16 kwietnia 2020 r. wskazując, iż polisa nie obejmuje zakresem ochrony przedmiotowego zdarzenia, a więc działalności dotyczącej przygotowania stosownych wniosków w zakresie uzyskania dofinansowania rolniczego z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym o sygn. akt VIII GNc 3699/21 z dnia 6 sierpnia 2021 roku Sąd Rejonowy w Bydgoszczy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwany zakwestionował zasadność dochodzonego odszkodowania i jego wysokości. Przyznał, iż pomiędzy stronami zawarta została umowa ubezpieczenia, podkreślił jednak, iż polisa nie obejmowała zakresem ochrony działalności dotyczącej przygotowania stosownych wniosków w zakresie uzyskiwania dofinansowania rolniczego z ARiMR (ograniczenie doradztwa rolniczego jedynie do udzielania porad, szkolenia oraz działalności informacyjnej na rzecz rolników). Nadto pozwany zaznaczył, iż doradztwo w zakresie przygotowania wniosków o uzyskiwanie pomocy finansowej z Unii Europejskiej zostało ograniczone jedynie do dotacji unijnych, zaś dotacja z ARiMR nie mieści się w przedmiotowym zakresie. Pozwany podał ponadto, iż powódka nie wykazała wysokości szkody. Podniósł również, iż strony przewidziały franszyzę redukcyjną w kwocie 500 złotych.

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka A. K., prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...), zajmuje się m.in. wykonywaniem działalności konsultingowej. Z jej usług korzystają przeważnie rolnicy.

Okoliczności bezsporne, a nadto **dowód:** przesłuchanie powódki – protokół elektroniczny na k. 100

W dniu 25 lutego 2020 roku powódka zawarła z pozwanym (...) Spółką Akcyjną siedzibą w W. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej, potwierdzoną polisa nr (...), obejmującą odpowiedzialność cywilną przedsiębiorcy prowadzącego działalność konsultingową (świadczenie usług doradczych). Okres ubezpieczenia obejmował okres od dnia 15 lutego 2020 roku do dnia 24 lutego 2021 roku.

Zgodnie z § 4 ust. 2 OWU Szczegółowy zakres ubezpieczenia w odniesieniu do poszczególnych grup zawodowych zdefiniowany został poprzez klauzule dodatkowe zawarte w Załączniku nr (...) stanowiącym integralną część OWU.

W treści klauzuli nr (...) wskazano, iż pozwany obejmuje ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody powstałe w związku z wykonywaniem działalności zawodowej w zakresie konsultingu (ust. 1).

W ust. 3 klauzuli nr (...) wskazano, iż pod pojęciem konsultingu należy rozumieć:

- doradztwo kadrowe ocena zapotrzebowania kadrowego, doradztwo kadrowe i szkolenia w tym zakresie, jak również pozyskiwanie kadr,
- doradztwo w zakresie uzyskania pomocy finansowej z Unii Europejskiej (dotacje unijne) - wybór odpowiedniego programu, przygotowanie stosownych wniosków o dotację, przygotowanie dokumentów związanych z rozliczeniem inwestycji,
- doradztwo prawne - udzielanie porad prawnych, sporządzanie opinii prawnych, zastępstwo procesowe w zakresie dopuszczonym przez przepisy prawa, o ile ww. czynności są wykonywane przez osoby posiadające tytuł magistra prawa uzyskany w Rzeczypospolitej Polskiej,

- doradztwo rolnicze – udzielanie porad, szkolenia oraz działalność informacyjna na rzecz rolników.

Zgodnie z ust. (...) pkt (...) Klauzuli nr (...), pozwany nie ponosi odpowiedzialności za szkody dotyczące usług doradczych, wykraczających poza zakres przedmiotowy zdefiniowany w niniejszej Klauzuli.

Zgodnie z ust. (...) klauzuli nr (...) franszyza redukcyjna wynosi 5 % odszkodowania, nie mniej niż 500 złotych.

Okoliczności bezsporne, a nadto **dowód:** polisa nr (...) wraz z załącznikami – k. 18-21 akt, ogólne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania zawodu – k. 70-73v. akt, załącznik nr (...) do OWU – k. 74-75v. akt,

Powódka, na podstawie umowy nr (...) z dnia 15 kwietnia 2020 roku, świadczyła na rzecz (...) Sp. z o. o. we F. usługę konsultingową polegającą na wypełnieniu wniosku o przyznanie płatności na 2020 rok w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Dowód : umowa nr (...) – k. 25-26v. akt

W toku wykonywania powyższego zlecenia powódka w treści wniosku o przyznanie dopłaty na rok 2020 na działce rolnej oznaczonej numer (...) o powierzchni 9,16 ha, położonej na działce ewidencyjnej (...), ujawniła, iż wnioskująca spółka uprawia na niej kukurydzę zwyczajną, podczas gdy na rzeczonyj działce uprawiany był groch siewny.

Okoliczność bezsporna, a nadto **dowód:** planowane stosowanie międzyplonów/ pasów ochronnych w okresie realizacji pakietów – ochrona gleb i wód – k. 29-30 akt, wnioski o przyznanie płatności na rok 2020 – k. 31-36 akt, pismo powódki z dnia 12 marca 2021 roku – k. 46 akt

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w dniu 13 stycznia 2021 roku wydała decyzję, na podstawie której przyznano spółce (...) Sp. z o. o. m. in. płatność do powierzchni upraw roślin strączkowych na ziarno – 2020 w wysokości 23.575,40 złotych przyjmując, iż łączna stwierdzona powierzchnia przedmiotowej uprawy wynosiła 33,48 ha. Powyższe oparte zostało na podstawie art. 7 i 8 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2020 r., poz. 1341).

Przy obliczaniu wysokości przyznanej płatności zastosowano współczynnik korygujący w wysokości 2,906192%.

Okoliczność bezsporna, a nadto **dowód** : decyzja nr (...) – k. 37-44 akt

Stawka płatności związanych do powierzchni upraw za 2020 r. wynosiła w przypadku płatności do roślin strączkowych na ziarno – 724,38 zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności nieprzekraczającej 75 ha.

Okoliczność bezsporne.

W marcu 2021 r. (...) Sp. z o.o. zgłosił pozwanemu jako ubezpieczycielowi powódki, szkodę polegającą na stracie finansowej, która miała powstać wskutek błędnie wykonanego wniosku o przyznanie płatności na 2020 r.

W toku prowadzonego postępowania likwidacyjnego powódka składając wyjaśnienia przyznała, iż szkoda powstała z jej winy. Wskazała, iż na działce rolnej (...) o powierzchni 9,16 ha położonej na działce ewidencyjnej (...) we wniosku podała błędną uprawę. Stwierdziła, iż gdyby nie powyższe rolnik mógłby otrzymać za uprawę grochu dodatkową płatność do roślin wysokobiałkowych w łącznej kwocie 6.635,12 zł.

Dowód : pismo pozwanego z dnia 11 marca 2021 roku – k. 45 akt, wyjaśnienia powódki – k. 46

W dniu 2 kwietnia 2021 r. pozwany wydał decyzję o odmowie wypłaty odszkodowania związku ze szkodą powstałą w dniu 16 kwietnia 2020 r. W uzasadnieniu wskazano, iż polisa nie obejmuje zakresem ochrony przedmiotowego zdarzenia, ponieważ przedmiot i zakres ubezpieczenia został ograniczony i nie obejmuje działalności dotyczącej

przygotowania stosownych wniosków w zakresie uzyskania dofinansowania rolniczego z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Dowód: decyzja o odmowie wypłaty odszkodowania – k. 47-47v. akt

Powódka odwołała się od decyzji pozwanego i wniosła o ponowne rozpatrzenie sprawy. Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wskazał, iż nie znajduje podstaw do zmiany decyzji, gdyż uzyskanie dofinansowania rolniczego z ARiMR nie jest dotacją unijną.

Dowód : reklamacja –k. 48 akt, pismo pozwanego z dnia 21 kwietnia 2021 roku - k. 49 akt.

Powódka pismem z dnia 5 maja 2021 roku ponownie wezwała pozwanego do przeanalizowania sprawy i zmiany stanowiska.

Pozwany podtrzymał swoje stanowisko w sprawie.

Dowód: pismo powódki z dnia 5 maja 2021 roku – k. 50-51 akt, pismo pozwanego z dnia 11 czerwca 2021 roku – k. 53-54 akt

W dniu 16 czerwca 2021 r. powódka przelała na rachunek bankowy (...) Sp. o.o. kwotę 6.635,32 zł.

Dowód: potwierdzenie przelewu – k. 96

Opisany stan faktyczny był co do zasady bezsporny, ponieważ pozwany nie kwestionował zdarzenia opisanego przez powódkę w treści pozwu, jak też, że była ona objęta ochroną ubezpieczeniową zapewnianą przez niego. Pozwany potwierdził również fakt przyjęcia zgłoszenia szkody oraz późniejszej odmowy uznania swojej odpowiedzialności i wypłacenia odszkodowania.

Pozostałe okoliczności Sąd ustalił w oparciu o przedłożone przez strony dokumenty, których moc dowodowa i wiarygodność nie budziły wątpliwości oraz dowód z przesłuchania strony powodowej.

Dowód z przesłuchania A. K. Sąd ocenił jako wiarygodny, gdyż twierdzenia przez nią wskazywane były logiczne i konsekwentne. W/w w zasadzie potwierdziła te okoliczności, które znajdowały odzwierciedlenie w zgromadzonej w aktach sprawy dokumentacji, uzupełniając je o rzeczy, które związane były z całokształtem prowadzonej przez nią działalności gospodarczej czy też dotyczyły procedury zawierania umowy ubezpieczenia będącej przedmiotem niniejszego procesu.

Zaznaczyć tu należało również, iż przy ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd miał na uwadze treść art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie z którym, ocenia on wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Sąd zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie bezsporna pozostawała kwestia wystąpienia szkody z dnia 16 kwietnia 2020 roku polegającej na stracie finansowej, która powstała wskutek błędnie wypełnionego przez powódkę wniosku o przyznanie płatności na rok 2020. W efekcie powyższego (...) Sp. z o. o. we F. nie uzyskała środków finansowych, które byłyby możliwe do uzyskania gdyby nie nieprawidłowości w czynnościach strony powodowej. Zarzuty pozwanego skupiały się natomiast na podważaniu zakresu ubezpieczenia oraz wysokości szkody. Podnosił, iż przedmiot i zakres ubezpieczenia został ograniczony i nie obejmuje działalności dotyczącej przygotowania stosownych wniosków w zakresie uzyskania dofinansowania rolniczego z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Jednocześnie pozwany zakwestionował wysokość szkody podanej przez powódkę, podając w wątpliwość przedstawione przez nią wyliczenia.

Rozważania nad istotą niniejszego powództwa należało rozpocząć od wskazania, iż podstawę prawną dochodzonego roszczenia stanowiły przepisy o umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Omawianą kwestię reguluje art. 822 k.c. Zgodnie z § 1 tego przepisu, przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Wedle § 4 cytowanego artykułu, uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Mając na uwadze stanowisko pozwanego, główną uwagę należał poświęcić nie tyle istnieniu szkody wywołanej działalnością strony powodowej lecz ustaleniu zakresu odpowiedzialności ubezpieczyciela w świetle zapisów OWU. Te bowiem determinowały możliwość domagania się zapłaty odszkodowania za wyrządzoną szkodę. W tym zakresie pozwany powoływał się okoliczność nieobejmowaniem zakresem ubezpieczenia czynności polegających na przygotowywaniu wniosków w zakresie dofinansowania rolniczego z ARiMR, podnosząc jednocześnie, iż doradztwo rolnicze zostało ograniczone wyłącznie do udzielania porad, szkoleń czy działalności informacyjnej.

W tym kontekście niezbędnym było odwołanie się do treści klauzul dodatkowych zawartych w Załączniku nr (...) stanowiącym integralną część OWU. Na mocy klauzuli nr (...), która została przez strony wybrana jako właściwa do ustalenia zakresu związania umową, wskazano w sposób ogólny, iż ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody powstałe w związku z wykonywaniem działalności zawodowej w zakresie konsultingu (ust. 1). W treści ust. 3 sprecyzowano natomiast, iż pod pojęciem konsultingu należy rozumieć m.in.:

- doradztwo w zakresie uzyskania pomocy finansowej z Unii Europejskiej (dotacje unijne) – wybór odpowiedniego programu, przygotowanie stosownych wniosków o dotację, przygotowanie dokumentów związanych z rozliczeniem inwestycji,
- doradztwo prawne – udzielanie porad prawnych, sporządzanie opinii prawnych, zastępstwo procesowe w zakresie dopuszczonym przez przepisy prawa, o ile ww. czynności są wykonywane przez osoby posiadające tytuł magistra prawa uzyskany w Rzeczypospolitej Polskiej,
- doradztwo rolnicze – udzielanie porad, szkolenia oraz działalność informacyjna na rzecz rolników.

Jednocześnie w ust. (...) pkt (...) w jasny sposób zastrzeżono, iż pozwany nie ponosi odpowiedzialności za szkody dotyczące usług doradczych, wykraczających poza zakres przedmiotowy zdefiniowany w klauzuli.

Analizując powyższe zapisy w świetle okoliczności niniejszej sprawy, w ocenie Sądu nie sposób uznać, iż uzasadnionym jest stanowisko pozwanego kwestionujące kwalifikację rzeczonego zdarzenia jako mieszczącego się w przedmiotowym zakresie ubezpieczenia.

W pierwszej kolejności należało zauważyć, iż o ile faktycznie czwarty myślnik ust. (...) klauzuli nr (...) ograniczał chronioną działalność wyłącznie do doradztwa rolniczego, a dokładnie do udzielania porad, szkoleń oraz działalności informacyjnej, o tyle takowego zawężenia brak jest w przypadku myślnika drugiego, który w ocenie Sądu miał zastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy. Ten natomiast odnosił się do doradztwa w zakresie uzyskania pomocy finansowej z Unii Europejskiej (dotacje unijne), bez zakreślania rodzaju czynności czy też podmiotów, na rzecz których rzeczone czynności mogłyby być świadczone. Tym samym w ocenie Sądu porównanie treści obu zapisów prowadziło do wniosku, iż zakresem ubezpieczenia objęte były wszystkie czynności związane z doradztwem w zakresie uzyskania pomocy finansowej z Unii Europejskiej, w tym te, które podejmowane były na rzecz rolników, a także wyłącznie stricte czynności doradcze udzielane tej grupie zawodowej, dotyczące pomocy uzyskiwanej z innych źródeł (np. pochodzące ze środków budżetu państwa, samorządów terytorialnych czy prywatnych). Należy bowiem zauważyć, iż gdyby z zakresu związanego z pozyskiwaniem dotacji unijnych wyłączone było składanie wniosków przez rolników, wówczas brzmienie myślnika drugiego winno było zawierać takowe wyłączenie. Skoro zaś w treści analizowanego

dokumentów przedmiotowego zabrakło, w ocenie Sądu uzasadniona jest konkluzja, iż rzeczony zapis obejmował wszystkie grupy zawodowe (nie był w żaden sposób ograniczony podmiotowo).

Kolejnym zagadnieniem wymagającym rozważenia był podniesiony przez pozwanego zarzut braku podstaw do kwalifikacji prowadzonych przez powódkę czynności jako zmierzających do uzyskania dotacji unijnej. W tym kontekście w ocenie Sądu kluczowym było wskazanie źródła finansowania wnioskowanego przez klienta strony powodowej. Nie ulegało zaś wątpliwości, iż A. K. świadczyła na rzecz (...) Sp. z o.o. usługę konsultingową polegającą na wypełnieniu wniosku o przyznanie płatności na 2020 rok w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Jak wynika z informacji znajdujących się na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi „Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowywany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich ((...)) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.” ((...))program-rozwoju-obszarow-wiejskich-2014-2020-prow-2014-2020).

W tym kontekście nie ulegało wątpliwości, iż Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 finansowany był przez Unię Europejską.

W dalszej kolejności należało zauważyć, iż zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (t.j. Dz. U. 2021, poz. 182), określającej zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie dotyczącym wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wskazane m.in. w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013, Minister właściwy do spraw rozwoju wsi jest instytucją zarządzającą, w tym również w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Natomiast zgodnie z art. 5 ust. 3 w/w ustawy zadanie instytucji zarządzającej, o którym mowa w art. 66 ust.1 lit. a rozporządzenia nr 1305/2013, wykonuje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwana dalej „Agencją”, jako instytucja pośrednicząca. W myśl zaś art. 66 ust. 1 w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie programem i za wdrażanie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób.

W świetle powyższego należało więc zauważyć, iż sam fakt wypłacania analizowanych w niniejszej sprawie środków przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nie mógł mieć decydującego znaczenia dla oceny charakteru pomocy, jak próbowała argumentować strona pozwana. Organ ten pełni bowiem wyłącznie rolę podmiotu pośredniczącego między Unią Europejską a beneficjentem środków pochodzących z budżetu UE, którego rolą jest organizacja, zarządzanie i kontrola powyższych na gruncie porządku krajowego. Powyższe jednakże w żaden sposób nie zmienia charakteru uzyskiwanych w tym zakresie środków, które nie tracą swoją pierwotnego charakteru i roli jakie wynikają z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 .

W treści sprzeciwu pozwany zarzucał również, iż analizowane świadczenie nie jest dotacją unijną, lecz inną formą dofinansowania, nie prowadząc jednakże w tym zakresie szerszej argumentacji. W tym kontekście należało w pierwszej kolejności wskazać, iż na gruncie powszechnie obowiązujących przepisów (czy to prawa krajowego czy unijnego) próżno szukać legalnej definicji pojęcia „dotacja unijna”. Powyższe w rzeczywistości stanowi pewien skrót myślowy, który nadano tym wszystkim środkom, które podmioty mogą uzyskać z budżetu Unii Europejskiej. Po drugie, co

również istotne – pomimo użycia w treści OWU rzeczonoego pojęcia (myślnik 2 ust. (...) klauzuli nr (...)), w żadnym innym miejscu nie zawarto jednoznacznego wyjaśnienia co, na gruncie analizowanego dokumentu, należało pod nim rozumieć. Tym samym, skoro ubezpieczyciel w stworzonych przez siebie Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia nie pokusił się o zdefiniowanie powyższego pojęcia, nie sposób uznać, iż zostały spod niego wyłączone środki uzyskiwane przez rolników. Po trzecie wreszcie – analizowany zapis myślnika drugiego wyłącznie w nawiasie odwoływał się do zwrotu „dotacja unijna”, uprzednio wskazując, iż ochroną ubezpieczeniową objęte jest doradztwo w zakresie uzyskania pomocy finansowej z Unii Europejskiej. Taki układ redakcyjny w ocenie Sądu może prowadzić do konstatacji, iż zawiera on w sobie wyjaśnienie analizowanego pojęcia. W żaden sposób nie zmienia to jednakże poczynionych wyżej ustaleń – jak bowiem pokreślono uprzednio środki uzyskiwane przez rolników w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 bezsprzecznie mają charakter pomocy finansowej z Unii Europejskiej.

Podsumowując przedmiotową część rozważań, w ocenie Sądu należało uznać, iż działania powódki mieściły się w zakresie wskazanym w ust. (...)Klauzuli nr (...), gdzie wskazano, iż pod pojęciem konsultingu należy rozumieć m. in. doradztwo w zakresie uzyskania pomocy finansowej z Unii Europejskiej (dotacje unijne) – wybór odpowiedniego programu, przygotowanie stosownych wniosków o dotację, przygotowanie dokumentów związanych z rozliczeniem inwestycji, a więc były objęte zakresem ubezpieczenia prowadzonej działalności gospodarczej.

W dalszej kolejności należało zauważyć, iż dla określenia zakresu odpowiedzialności ubezpieczyciela, niezbędnym było odwołanie się do przepisów kodeksu cywilnego regulujących ogólne zasady odpowiedzialności odszkodowawczej. W niniejszym przypadku, z uwagi na to, iż szkoda miała wynikać z faktu nieprawidłowego wykonywania umowy przez ubezpieczonego, zastosowanie znajdują przepisy art. 471 oraz 472 k.c.

Według pierwszego z przywołanych przepisów dłużnik jest obowiązany do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odszkodowanie za niewykonanie umowy dochodzone na podstawie art. 471 k.c. jest świadczeniem mającym powetować szkodę spowodowaną niewłaściwym działaniem lub zaniechaniem dłużnika. Jest to roszczenie o innym charakterze niż roszczenie o wykonanie umowy. Ma ono na celu wyrównanie uszczerbku wywołanego nieprawidłowym zachowaniem kontrahenta, a nie wymuszanie na nim zobowiązania zgodnie z treścią umowy. Odpowiedzialność kontraktowa znajduje zastosowanie w stosunkach między wierzycielem i dłużnikiem, którzy są stronami określonego stosunku zobowiązaniowego. W myśl zaś art. 472 k.c., jeżeli ze szczególnego przepisu ustawy albo z czynności prawnej nie wynika nic innego, dłużnik odpowiedzialny jest za niezachowanie należytej staranności.

Podkreślić należało, iż odpowiedzialność kontraktowa dłużnika powstaje, jeżeli spełnione zostaną następujące przesłanki: 1) szkoda wierzyciela w postaci uszczerbku majątkowego; 2) szkoda musi być spowodowana niewykonaniem lub nienależyte wykonanym zobowiązaniem przez dłużnika; 3) związek przyczynowy między faktem nienależytego wykonania lub niewykonania zobowiązania a poniesioną szkodą. Ciężar dowodu istnienia wymienionych przesłanek w świetle art. 6 k.c. spoczywa na wierzycielu jako osobie, która z tychże faktów wywodzi skutki prawne.

Warto również podkreślić, iż przepis art. 361 § 1 k.c. ustanawia przy tym regułę, zgodnie z którą zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W § 2 ustawodawca sprecyzował, że w powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządono. Przepisy te wyrażają zasadę pełnego odszkodowania oraz normalnego związku przyczynowego.

Z kolei przepis art. 363 § 1 k.c. przewiduje, że naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Jednakże, gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu.

W ocenie Sądu nie ulegało wątpliwości, iż powódka wykazała wszystkie powyższe przesłanki, choć w zakresie wysokości szkody koniecznym było poczynienie kilku uzupełniających i odmiennych ustaleń. Jasnym było bowiem to, iż doszło do sytuacji błędnego wypełnienia wniosku – wskazania niewłaściwego rodzaju uprawy na działce rolnej (...) o powierzchni 9,16 ha położonej na działce ewidencyjnej (...). Nie ulegało kwestii, iż powyższe było wynikiem działalności strony powodowej i stanowiło wyraz zawartej pomiędzy nią a klientem umowy o doradztwo. Bezsprzecznie także przedmiotowa omyłka skutkowałą szkodą, wyrażającą się w uzyskaniu mniejszych środków finansowych niż możliwe do uzyskania. Nie było również sporne, iż pomiędzy nieprawidłowym wykonaniem umowy, a faktem wystąpienia szkody istniał związek przyczynowy o adekwatnym charakterze – gdyby bowiem nie analizowany błąd, nie powstałby uszczerbek w majątku poszkodowanego.

W kontekście przedmiotowych rozważań podkreślić należało, iż częściowo zasadne były podnoszone przez pozwanego kwestie związane z wysokością szkody. O ile bowiem jasnym było, iż powyższa przyjmowała postać braku wpływu korzyści, których w normalnym toku czynności poszkodowany mógłby oczekiwać (*lucrum cessans*), o tyle mając na uwadze treść przedłożonej do akt decyzji nie sposób było przyjąć, iż do jej obliczenia wystarczającym było przemnożenia powierzchni uprawy (9,16 ha) przez wysokość stawki płatności (724,38 zł/ha). Niezbędnym było bowiem zastosowanie współczynnika korygującego (zgodnie z art. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 oraz rozporządzeniem wykonawczym do tego rozporządzenia) w sposób określony w treści analizowanej decyzji. W tym zakresie w pierwszej kolejności należało zauważyć, iż łączna kwota możliwych do uzyskania płatności bezpośrednich (w sytuacji prawidłowo wypełnionego wniosku) wynosiłaby 235.668,77 zł (229.033,45 + 6.635,32 zł), co przy kursie wymiany euro wynoszącym 4,5462 zł stanowiło kwotę 51.838,63 euro. Nadwyżka, do której należało zastosować współczynnik korygujący wynosiła zatem 49.838,63 euro (51.838,63 euro – 2.000 euro). Całkowita kwota pomniejszenia wynikająca z zastosowania współczynnika korygującego wynosiła więc 1.448,41 euro (49.838,63 euro x 2,906192%). Natomiast proporcjonalna kwota pomniejszenia przypadająca dla płatności do powierzchni upraw roślin strączkowych na ziarno wynosiła 189,89 euro, a więc 863,28 zł. W tym zakresie należało wyjaśnić, iż przy obliczaniu rzeczoności udziału Sąd miał na względzie, iż łączna możliwa wysokość dotacji dla tych upraw wynosiła 30.887,56 zł (24.252,24 zł + 6.635,32 zł), co stanowiło 13,11 % całej możliwej do uzyskania dotacji (która mogła wynosić 235.668,77 zł). Uwzględniając powyższe, poszkodowany mógłby uzyskać płatność do powierzchni upraw roślin strączkowych w kwocie 30.024,28 zł (30.887,56 zł – 863,28 zł). Nie było spornym, iż z tego tytułu uzyskał środki w kwocie 23.575,40 zł, a więc wysokość utraconej korzyści zamykała się kwotą 6.448,88 zł (30.024,28 zł – 23.575,40 zł).

Powyższa wartość nie mogła jednak stanowić wysokości należnego od pozwanego odszkodowania. W sprawie bezspornym było bowiem to, że w umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przewidziana została franszyza redukcyjna w wysokości 5 % odszkodowania, nie mniej niż 500 złotych.

W tym zakresie należało wskazać, iż zawarcie w umowie postanowienia dotyczącego franszyzy powoduje przerzucenie na ubezpieczającego części poniesionej szkody. Franszyza redukcyjna (inaczej bezwarunkowa), polega na tym, że ubezpieczyciel bez względu na wysokość szkody obniża odszkodowanie o część określoną w pieniądzu (wysokość franszyzy) lub jako procent sumy ubezpieczenia. Innymi słowy franszyza redukcyjna to pewna wysokość szkody, którą ubezpieczony będzie zobowiązany pokryć we własnym zakresie, a pozostałą część pokryje zakład ubezpieczeń. Określana jest też jako udział własny w odszkodowaniu. Oznacza to, że zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do naprawienia szkody jedynie częściowo, tzn. należne odszkodowanie może pomniejszyć o franszyzę redukcyjną. W zakresie natomiast niezaspokojonym przez pozwanego odpowiedzialność ponosi sprawca szkody na podstawie ogólnych przepisów o odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę.

Ostatecznie więc Sąd, na podstawie art. 822 § 1 i 4 k.c. w zw. z art. 471 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5.948,88 zł (6.448,88 zł – 500 zł).

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. art. 817 § 1 i 2 k.c. Ten ostatni przepis przewiduje, że zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. (§ 1), zaś w gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe (§ 2).

W pierwszej kolejności należało wskazać, iż Sąd nie znalazł podstaw do tego, by uwzględnić żądanie powódki w zakresie przyznania odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych zgodnie z art. 7 i art. 4 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 2015 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 424, poprzednio ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych). Co prawda umowa ubezpieczenia, zdaniem Sądu, jest transakcją handlową w rozumieniu powyższej ustawy, ale świadczenie polegające na udzielaniu ochrony ubezpieczeniowej nie jest usługą, która podpada pod definicję transakcji handlowej, zgodnie z którą jest ona umową, której przedmiotem jest odpłatna dostawa towaru lub odpłatne świadczenie usługi, jeżeli strony, o których mowa w art. (...), zawierają ją w związku z wykonywaną działalnością. O ile zatem ubezpieczyciel mógłby domagać się zapłaty kwoty z tytułu nieopłaconej składki z odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych, to ubezpieczony czy poszkodowany działaniem ubezpieczonego w przypadku opóźnienia w płatności odszkodowania może domagać się odsetek ustawowych za opóźnienie, a nie odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, ponieważ nie ma żadnego odpłatnego świadczenia usługi przez ubezpieczonego.

Jeżeli chodzi o termin początkowy naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie to Sąd podzielił w tym zakresie żądanie pozwu i zasądził je od dnia jego wniesienia, a więc 29 lipca 2021 r. Jedynie dla porządku należało wskazać, iż z akt szkody wynika, iż szkoda została zgłoszona do ubezpieczyciela nie później niż 11 marca 2021 r. – z tego bowiem dnia pochodzą pierwsze wiadomości, które stanowią potwierdzenie zgłoszenia. Uwzględniając więc powyższe, mając na uwadze przywołaną regulację art. 817 § 2 k.c. i wskazany w niej termin 14 dni od ustania przyczyny niemożności wyjaśnienia sprawy w ciągu 30 dni, w ocenie Sądu termin podany w żądaniu pozwu był w pełni uzasadniony.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Dokonując porównania wysokości dochodzonego roszczenia z kwotą zasądzoną w punkcie I wyroku należało uznać, iż powódka wygrała sprawę w 90%.

Na koszty poniesione przez powódkę złożyła się opłata sądowa od pozwu w wysokości 400 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 1.800,00 zł w myśl § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265) wraz z kwotą 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Łącznie więc wyniosły one 2.217 zł. Natomiast po stronie pozwanego mieliśmy do czynienia z wynagrodzeniem pełnomocnika w wysokości 1.800,00 zł oraz kwotą 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa – łącznie 1.817 zł.

Mając na uwadze stopień wygrania każdej ze stron i dokonując stosunkowego rozdzielienia kosztów (koszty należne powódce to kwota 1.995,30 zł, koszty należne pozwanemu to kwota 181,70 zł) Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.813,60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt III wyroku).

Sędzia Przemysław Kociński